

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ОРГАНІЗАЦІЇ І РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Дем'янчук М.А.

к.е.н., доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Савастєєва О.М.

к.е.н., доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Афієнко А.Ю.

студентка 1 курсу,

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Успішне функціонування економіки будь-якої країни тісно пов'язане з оптимальним забезпеченням формування та виконання бюджету. Від якісного здійснення бюджетного процесу залежить дієвість бюджетної політики, яка повинна позитивно впливати на економічну та фінансову стабільність держави, її соціальний рівень життя. На сучасному етапі розвитку економіки України складається несприятлива ситуація для ефективної організації та реалізації бюджетного процесу. Цей стан пояснюється загальнодержавними проблемами які сприяються нестабільністю економічної ситуації в цілому, загально фінансовою кризою та недостатністю фінансових ресурсів та чинниками, що формуються на місцевому рівні.

Дослідженням проблем організації і реалізації бюджетного процесу в Україні великий внесок у розгляд цього питання внесли: Т.В. Бугай, Г.В. Бур'янова, В. Опарін, В. Малько, М. Карлін, В. Федосов, Ю. Ганущак, О. Гетманець, О.Кириленко та ін. Але проблематика здійснення бюджетного процесу ще потребує багатьох досліджень та пошуку нових шляхів її вдосконалення, що пояснюється динамізмом економічних процесів.

Метою дослідження є визначення основних проблем організації і реалізації бюджетного процесу в Україні та формування шляхів їх вирішення.

Аналіз проблем реалізації та організації бюджетного процесу надав можливість систематизувати два блоки. До першого блоку проблем належать такі, що виникають на стадії прийняття бюджету. Ці проблеми пов'язані із несвоєчасністю прийняття закону про державний бюджет; відсутністю затвердженого стратегічного документу; застосуванням методу бюджетного планування «від досягнутого». Наступний блок проблем розкривається у ході стадії виконання бюджету. Ці проблеми пов'язані із недосконалістю податкового і бюджетного законодавства; застосуванням ручного режиму управління; оцінюванням ефективності використання бюджетних коштів; відсутністю мотиваційних інструментів для здійснення впливу на елементи керуючої підсистеми [1].

Умовно проблеми бюджетного процесу в Україні можна розділити на три категорії (табл. 1) проблеми на стадії прийняття бюджету; проблеми, що виникають в процесі виконання бюджету; проблеми контролю та відповідальності за бюджетний процес.

Таблиця 1

Змістовні проблеми організації і реалізації бюджетного процесу в Україні

Вид проблеми	Змістовне наповнення проблеми
1. Проблем и на стадії прийняття бюджету	<ul style="list-style-type: none"> - несвоєчасність прийняття; - непрозорість бюджетного процесу; - вплив політичного середовища; - низька якість бюджету; - планування від досягнутого; - відсутність стратегічної орієнтації.
2. Проблем и на стадії виконання бюджету	<ul style="list-style-type: none"> - необґрунтоване встановлення дефіциту бюджету та проблеми його фінансування; - державний борг та необхідність його обслуговування; - фіскальна спрямованість податкової системи; - дисбаланс у фінансуванні місцевих бюджетів; - скорочення фінансування соціальних програм та капітальних видатків.
3. Проблем и контролю та відповідальності	<ul style="list-style-type: none"> - неефективність використання бюджетних коштів; - посилення відповідальності розпорядників бюджетних коштів; - проблема «освоєння» бюджетних коштів та його ефективність; - відсутність дієвого механізму контролю за діяльністю бюджетних інститутів.

Джерело: запозичено з [2].

Традиційно бюджетний процес є сукупністю дій уповноважених органів держави та місцевого самоврядування, що здійснюється на підставі норм бюджетного права, щодо складання, розгляду, затвердження й виконання бюджетів, а також складання, розгляду та затвердження звіту про їх виконання. Виходячи з цього, у широкому розумінні бюджетний процес – заснована на владних повноваженнях діяльність відповідних органів, підпорядкована суворим процедурам у галузі бюджету [2].

Основними рекомендаціями, що здатні забезпечити ефективну реалізацію бюджетного процесу в Україні і вирішити низку проблемних питань, є [3, 4]: створення механізму забезпечення відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування на кожній зі стадій бюджетного процесу; забезпечення визначення остаточного переліку прав, обов'язків і відповідальності органів, і посадових осіб, які наділені бюджетними повноваженнями; забезпечення детальної та однозначної законодавчої регламентації всіх аспектів бюджетних правовідносин на кожній зі стадій бюджетного процесу; посилення впливу інститутів громадянського суспільства на формування та реалізацію бюджетної політики держави; виконання принципу цільового використання бюджетних коштів, які мають використовуватися лише на цілі, що визначені бюджетними призначеннями та асигнуваннями. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що в організації та реалізації бюджетного процесу в Україні проблеми присутні на кожній стадії бюджетного процесу, які вимагають негайного вирішення, що дозволить удосконалити та оптимізувати використання фінансових ресурсів держави.

Література:

1. Бугай Т.В.. Сучасні проблеми та вектори розвитку бюджетного процесу в Україні/ Т.В. Бугай.// Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, № 2, 2012. – С 40-49.

2. Карлін М.І.. Бюджетна система України [Текст] : навчальний посібник / М.І. Карлін. - К. : Знання, 2014. - 428 с.
3. Луніна, І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин [Текст] : / І.О. Луніна. - К.: Наукова думка, 2016. - 432 с.
4. Фролов С. М. Дослідження проблем організації бюджетного процесу в Україні / С. М. Фролов // Механізм регулювання економіки. – 2014. – № 3. – Т. 2. – С. 32–40.

КРИЗА ФІНАНСОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Колесник О.О.

старший викладач кафедри економіки та
моделювання ринкових відносин

Перонкова Д.С.

студентка 3 курсу, напрям підготовки «Фінанси та кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Актуальність дослідження Досі актуальними є суперечки щодо природи світової фінансової кризи та прогнозів подальшого перебігу подій. Усі експерти і аналітики так чи інакше сходяться на тому, що її потужним каталізатором виступають економічна нестабільність і непередбачуваність світових фінансових ринків, що незаперечно свідчить про неефективність глобальної фінансової системи, в якій за останній час різко збільшилася спекулятивна складова. Слушно вказується на небезпечність існування практично в тіньовому режимі у США емісійного центру основної резервної світової валюти, негативний вплив, який спричиняє діяльність міжнародних фінансових організацій, яка набуває характеру грабіжницького лихварського кредитування, що також загалом веде до неухильного наростання загальносвітових економічних дисбалансів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Попри величезний масив літератури, присвяченої аналізу становлення і розвитку західного суспільства в епоху Нового та Новітнього часу на рівні цивілізаційного аналізу, поки що відсутні концептуальні відповіді на принципові питання: чи є капіталізм як особлива західна цивілізація або, користуючись термінологією Е. Валлернстайна, західне світосистемне ядро, унікальним у тому сенсі, що він більше не підлягає знаменитому глобальному циклу «зародження – розквіт – занепад – руйнація», який пережили добуржуазні способи виробництва Заходу і Сходу, чи можна вважати, що адаптивні механізми класичного капіталізму справді достатні для подальшого поступального розвитку тепер уже всього людства, якщо не в повністю безкризовому, то принаймні в некатастрофічному режимі. Принаймні, як відомо, такі видатні мислителі, творці цивілізаційного циклізму, як М. Данилевський, К. Леонт'єв, М. Гумільов і, звичайно ж, О. Шпенглер, категорично заперечували цю гіпотезу, вважаючи, що західний світ належить до цивілізаційного організму класичного типу, неминуче приреченого на сходження з історичної арени.